

Over leuke en minder leuke bubbels

Sociale kwetsbaarheid in gezinnen tijdens de coronacrisis

Joris Van Puyenbroeck, Miet Timmers, Kathleen Emmery

Deelresultaten van het onderzoek naar de impact van de coronamaatregelen op gezinnen, door het Kenniscentrum Gezinswetenschappen (Odisee), voorjaar 2020
Bijlage bij het persbericht van 14 mei 2020

Op basis van deze tekst verscheen op 14 mei een artikel op Sociaal.net.

Een sociaal-kritische reflex over de impact van COVID-19 op de samenleving is noodzakelijk. Verschillende sociale professionals en onderzoekers trokken al eerder aan de alarmbel¹ dat de meest kwetsbare mensen in onze samenleving de zwaarste impact hebben te verduren. In deze bijdrage willen we dat standpunt helpen onderbouwen vanuit een 'gezinsperspectief'. Uit ons onderzoek blijkt dat sociaal-kwetsbare gezinnen het zwaarder te verduren hebben onder de coronamaatregelen. De resultaten duiden waar de problemen zitten en sporen aan tot actie van overheden en middenveldorganisaties.

De gezinsreflex

Het kan lijken dat in deze coronatijden de schroom om te praten over gezinnen en gezinsrelaties overwonnen is. Beleid doet immers nadrukkelijk beroep op gezinsverbanden. Het is dé plaats geworden waar opvoeding, vrije tijd, werk,... wordt ingevuld. Maar worden gezinnen wel voldoende gewaardeerd in de verschillende rollen die ze opnemen? Het Kenniscentrum Gezinswetenschappen van de hogeschool Odisee maakt in deze coronatijd ook een 'gezinsreflex'. In boek "In verband met gezinnen"² dat op 15 mei verschijnt, leggen we uit wat we ermee bedoelen: we kijken naar de verbinding van gezinnen met hun netwerk en met de bredere samenleving. We hebben extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en de ongelijkheid op verschillende (beleids-)domeinen.

Tijdens de coronamaatregelen blijkt elke dag hoe sectoren en beleidsdomeinen onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Een beslissing om de scholen te heropenen houdt verband met de heropstart van de economie en heeft belangrijke implicaties voor ouders. Toch nemen beleidsmakers zeker niet altijd dit gezinsperspectief mee. Vandaar dat het Kenniscentrum Gezinswetenschappen een onderzoek lanceerde om de impact van de coronamaatregelen op gezinnen te onderzoeken. De resultaten kunnen beleidsmakers, middenveld en hulpverleners inspireren om het gezinsperspectief mee te nemen in een tijd waarin gezondheids- en veiligheidsmaatregelen nog een hele tijd alle vormen van maatschappelijke participatie zullen bepalen.

¹ Plovie, E., Debruyne, P., Schrooten, M., Thys, R. (26 maart 2020). 'Solidariteit: wie ze het meest nodig heeft, krijgt ze het minst'. Geraadpleegd op Sociaal.net.

² Emmery, K., Van Puyenbroeck, J., & Loosveldt, G. (Red.) (2020). In verband met gezinnen. Antwerpen: Garant.

In wat volgt houden we de gezinsreflex in ons achterhoofd. We proberen ons bewust te zijn dat maatregelen en interventies op gezinsniveau samenkomen, en dat risico's en beschermende factoren elkaar zowel kunnen compenseren als versterken. Dergelijke gezinsreflex vragen aan sociaal werkers en de overheid is niet bedoeld als een vervanging van het 'structurele' denken. We sturen niet aan op 'aanbouw' van maatregelen voor specifieke doelgroepen. Integendeel. We proberen gezinskenmerken te koppelen aan structurele oorzaken van ongelijkheid. Dat alleenstaanden en gezinnen met jonge kinderen momenteel het meest problemen hebben met de combinatie werk-gezin en daardoor meer dan andere emotioneel uitgeput zijn, bracht ons al op het spoor van adviezen bij de heropening van scholen. We proberen in deze bijdrage een gelijkaardige reflex te maken rond sociale kwetsbaarheid. De gezinsreflex kan structurele sociale problemen aan het licht brengen en deze ten tijde van corona actualiseren.

Impact van corona op gezinnen

Als uitgangspunt namen we de nieuwe 'samen'leefomstandigheden die door COVID-19 zijn ontstaan. Zolang de quarantaine duurt, zijn de meeste gezinnen noodgedwongen op zichzelf teruggeplooid. Voor velen is de sociale omgeving en de fysieke leefruimte beperkt geworden. Gezinnen leven als het ware in een 'bubbel'.

In dit stuk willen we verslag maken van enkele thema's die aan het gezinsleven van meer kwetsbare gezinnen raken. We willen hun zorgen en copingstrategieën meer in beeld krijgen en hun suggesties om op sociaal verantwoorde wijze uit deze crisis te geraken. Onze onderzoeksvraag was: **“Op welke manier beïnvloedt de coronacrisis het gezinsfunctioneren? Welke copingstrategieën t.a.v. de crisis zien we in al dan niet (sociaal) kwetsbare gezinnen?”**. In dit artikel beantwoorden we deze vraag vanuit het standpunt van gezinnen die twijfelen of expliciet zeggen dat ze moeite hebben om 'rond te komen', verschillen op vlak van woonsituatie, en gezinnen die de zorg opnemen voor kind of volwassene met een bijzondere zorgnood.

Onderzoek

Bij de eerste invoering van de beperkende maatregelen op 13 maart ontstond het idee om via een online survey de vinger aan de pols te houden bij de Vlaamse gezinnen. Op maandag 23 maart lanceerden we de enquête. Op 20 april sloten we af met een geverifieerde respons van 5245 respondenten die minstens 50% van de voor hen relevante vragen invulden. In de steekproef bleken de respondenten naar leeftijd, geslacht, regio, gezinsverband en inkomen voldoende vertegenwoordigd. Bemerkingen bij de representativiteit betreffen de ondervertegenwoordiging van mannelijke respondenten (17%, n=899) en 60+'ers (9,3%, n=484). Zoals gebruikelijk in online survey's bereikten we vooral gezinnen uit de middenklasse. Door het grote steekproefaantal behielden we relatief grote kwetsbare vergelijkingsgroepen. We hielden er rekening mee in de analyse door subgroepen (criterium n>100) te selecteren. De data werden verzameld over de loop van 5 weken. Voor de toetsing van 2x2 tabellen gebruikten we een Fisher's exacte test, voor de andere kruistabellen Chi-kwadraat. Voor de vergelijking van varianties maakten we gebruik van ANOVA. We konden

onmogelijk alle bevindingen weergeven in dit artikel, en maakten daarom een selectie uit de data.

Leuke bubbels?

Voor wat de eerste weken van de quarantaine (weken 12 tot 16) betreft, zegt een grote meerderheid van de gezinnen dat ze dichter naar elkaar zijn gegroeid: 82% is het (eerder) eens met deze stelling. De gezinnen zeggen dat ze meer dingen samen doen (73,8%), dat ze goed in staat zijn om voor de kinderen te zorgen (84,5%) en dat de kinderen zich weinig zorgen maken (83,5%). Iets meer dan de helft (57,7%) is het zelfs eens met de stelling dat de kinderen volop genieten van de "coronavakantie", 71,% is het oneens met de stelling dat er meer ruzie in het gezin is dan voor de coronacrisis, 69% is het oneens met de stelling dat de sfeer gespannen is omdat men niet naar buiten kan.

We vergelijken de eerste week van de quarantaine met de tweede en volgende drie weken. Er komt in de gezinnen wat meer tijd vrij voor huishoudelijke taken ($p < .001$) en het aandeel van de (voornamelijk vrouwelijke) partners die het eens zijn met de stelling dat hun (mannelijke) partner meer taken opneemt in opvoeding en huishoudelijke taken dan voor de crisis, neemt significant toe. De blijvende genderverschillen op dit vlak (en dit omgekeerd evenredig met de leeftijd van de respondenten) ($p < .01$).

Maar schijn bedriegt. Op heel wat indicatoren geven de gezinnen verontrustende signalen: een veel moeilijker combinatie arbeid-gezin bijvoorbeeld, minder sociaal contact, een grotere emotionele belasting en vele zorgen over de toekomst. We toetsen drie factoren: gezinsinkomen, woonsituatie en zorgnoden in het gezin.

Of niet? Gezinsinkomen als risicofactor

We gebruikten een subjectieve inschatting van de respondent ('rondkomen met het gezinsinkomen') als maat voor een 'voldoende' of 'twijfel over/onvoldoende' inkomen. Wat betekent dit? In onze steekproef gaf 15,3% ($n=760$) van de respondenten aan dat hun gezinsinkomen onvoldoende was of twijfelde hier aan. Mannen en vrouwen verschilden niet in hun beleving (respectievelijk 14,4% versus 15,5%, $p=.212$). Regio bepaalde wel deels deze beleving, met proporties in Limburg (19,6%), Oost-Vlaanderen (16%) en West-Vlaanderen (15,3%) boven de algemene frequentie ($p < .05$). We toetsten nog een aantal andere kenmerken voor deze variabele. Van de tijdelijk werklozen rapporteerde 32,7% ($n=97$) tegenover 11,4% van de werkende respondenten ($n=416$) dat hun gezinsinkomen onvoldoende is (of ze twijfelen hier aan) ($p < .001$). Van de 82 deelnemende arbeidersgezinnen gaf 29,3% aan onvoldoende gezinsinkomen te hebben tegenover 11% ($n=392$) niet-arbeiders ($p < .001$). Ook bij gezinnen met zelfstandigen zonder personeel ($n=246$) zien we een significant lagere inschatting van het inkomen, 15% tegenover 11,2% niet-zelfstandigen ($p < .05$). Alleenstaanden en alleenstaande ouders schatten in belangrijke mate met 39% ($n=165$) hun loon als onvoldoende in, tegenover 13,1% bij niet-alleenstaanden ($p < .001$).

Hoe kunnen we die verschillen verklaren? Is dit te wijten aan de woonsituatie? Aan het feit dat ze vaker alleen instaan voor de opvoeding van de kinderen? Aan de aard van het werk?

Aan de grotere onzekerheid over de toekomst? Zijn het ook jongere gezinnen die meer onzeker zijn over hun werk- en inkomenssituatie of zijn er geen verschillen naar de leeftijd van deze groep?

Mensen die hun inkomen (eerder) als onvoldoende inschatten zijn het significant minder eens met de stelling dat ze via thuiswerk gezin en werk goed kunnen combineren: 40,2% tegenover 29,3% ($p=.002$). Ze kunnen zich minder goed concentreren op hun werk thuis ($p<0.05$) en op hun werkplek ($p<.001$) ze hebben meer het gevoel dat ze hun kinderen tekort doen wanneer ze thuis werken ($p<0.01$), ze zeggen significant meer dat ze regelmatig gestoord te worden ($p<.05$), ze zijn meer emotioneel uitgeput na het werk of telewerk ($p<.001$) en zeggen angstiger te zijn over de huidige situatie ($p=.001$).

Mensen die zeggen minder goed rond te komen zijn het significant *minder* eens met de stelling dat ze meer samen (gezins)activiteiten doen ($p<.01$), dat ze als gezin naar elkaar toegroeien ($p<.001$), dat de kinderen hulpvaardiger zijn geworden ($p<.05$), dat ze en dat ze nu meer digitaal contact hebben met andere familieleden ($p<.001$). Ze zeggen significant minder aandacht te kunnen hebben voor schooltaken van hun kinderen ($p<.01$), dat hun kinderen meer stress ervaren ($p<.01$), dat de kinderen zich meer zorgen maken over de gevolgen van de crisis ($p<.001$) en dat de berichtgeving hun kinderen meer angstig maakt (helemaal eens 6,2% tegenover 3,8%) ($p<.001$). Ze zijn het ook significant meer eens met de stelling dat de kinderen teveel schooltaken hebben ($p<.001$), dat hun kinderen minder contact hebben met vrienden ($p=.001$). Hun kinderen genieten minder van de "coronavakantie" ($p=.001$). Ze zijn het meer eens dat de sfeer in het gezin gespannen is omdat ze niet naar buiten kunnen (helemaal eens 12,4% tegenover 5,2%) ($p<.001$), dat er minder aandacht is voor intimiteit ($p=.002$) en dat de partnerrelatie verslechtert (helemaal eens 6,3% tegenover 2%) ($p<.001$). Ze zijn het meer oneens met de stelling dat ze in de partnerrelatie meer naar elkaar toegroeien (7,7% tegenover 3,8%) ($p<.001$) dat de partner meer huishoudelijke taken overneemt ($p=.001$) of meer betrokken is in de opvoeding ($p=.003$). Ze zijn ook vaker "erg bezorgd" over hun partnerrelatie dan mensen met hogere inkomens (9,6% tegenover 3,5%) ($p<.001$). Op een schaal van 10 scoren ze de sfeer in het gezin gemiddeld op 7,02, dat is gemiddeld goed, maar wel erg significant lager dan de score 7,54 in gezinnen met een betere inkompositie ($p<.001$).

Zoals te verwachten viel is de lagere inkomensgroep significant bezorgder over hun financiële situatie ("erg bezorgd" 46,1% tegenover 5,9%), hun zorggebonden kosten (26,5% tegenover 3,9%) en hun werksituatie (28,7% tegenover 9,2%) ($p<.001$)($n=4456$). De lagere inkomensgroep is verder bezorgder over het besmettingsgevaar voor zichzelf ("erg bezorgd" 26,7% tegenover 13,9%) en voor hun kinderen (39,1% tegenover 24,4%). Ze maken zich meer zorgen dat ze anderen kunnen besmetten ("erg bezorgd" 33,7% tegenover 24%) en dat anderen hen zullen mijden als ze besmet zouden zijn (17% tegenover 8,6%) ($p<.001$). Verder maken ze zich meer zorgen over de gezondheid van hun (schoon)ouders, hoe lang deze situatie nog zal duren, dat ze onvoldoende voorraad hebben ((erg) bezorgd 41,5% tegenover 23,1%) en dat ze niet de juiste informatie krijgen ("erg bezorgd" 19,7% tegenover 5,8%), hun (klein) kinderen schoolachterstand oplopen ("erg bezorgd" 22% tegenover 12,3%) en dat ze als gezin geïsoleerd zullen raken (11,3% tegenover 4,6%) ($p<.001$). Ze zijn significant *minder* bezorgd dat ze hobby's zullen missen ("helemaal onbezorgd" 27,4% tegenover

23,1%) en dat hun vakantieplannen niet zullen kunnen doorgaan (23,8% tegenover 15%) ($p < .001$)

Het lijkt alsof ze in alles verschillen? Neen, werk en privé van mensen met lagere inkomens lopen op gelijkaardige manier (niet significant verschillend) in elkaar over en ze werken een gelijkaardig aantal uren. Ze verschillen ook niet wat betreft de hoop dat ze ook na de coronacrisis meer zullen mogen thuiswerken. Ze denken in dezelfde mate tijdens deze periode een goede partner en ouder te zijn, ze hebben niet meer of minder ruzie in het gezin, ze zeggen even strikt te zijn in de opvoeding en hun kinderen even goed in de hand te hebben.

Als we kijken naar de copingstrategieën van gezinnen die zeggen minder goed 'rond' te komen, dan zien we dat deze groep significant minder sociale steun (kunnen) zoeken ($p < .001$), de huidige problemen minder goed te kunnen 'herkaderen' ($p < .001$), duidelijk significant meer steun te vinden in spiritualiteit ($p < .001$). Deze subgroep verschilt niet significant op vlak van familiale steun en het kunnen relativeren van de problemen.

Woonsituatie

We namen als (zeer) ruwe indicatoren voor een (mogelijk) moeilijkere woonsituatie onder de coronamaatregelen: het onderscheid tussen wonen in een studio/appartement ($n=555$) en een huis ($n=4435$), tussen voldoende buitenruimte ($n=4312$) en onvoldoende buitenruimte ($n=606$). Gezinnen uit onze steekproef die stedelijk wonen, wonen vaker in een appartement (25,5%) dan landelijk wonende gezinnen (3,6%) ($p < .001$). Zoals verwacht woont een groter aandeel van de gezinnen met een zelf beoordeeld onvoldoende inkomen (17,4%) in studio of appartement, tegenover 9,9% in de groep die voldoende inkomen zeggen te hebben ($p < .001$). Dit blijken vooral alleenstaanden of alleenstaande ouders te zijn (22,4% tegenover 10,1%, $p < .001$). Hun buitenruimte is bij 21,1% onvoldoende groot tegenover 11,5% bij niet-alleenstaanden ($p < .001$). Voor technisch werklozen zien we opvallend geen verschil tussen appartement of huis als woonomgeving.

Het aandeel dat niet graag in de eigen woning woont, is klein over de hele steekproef (4,7%), maar bij technische werklozen stijgt dit aandeel dat naar 7,3% ($p < 0.05$), bij arbeiders naar 9,6% ($p < 0.05$), bij alleenstaanden 9,3% ($p < .001$).

Bewoners van een appartement die thuis moeten werken, kunnen zich moeilijker concentreren op het werk dan bewoners van een huis ($p < .05$). Appartementbewoners die geen buitenruimte hebben rapporteren significant meer dat er een gespannen sfeer heerst in het gezin in vergelijking met huisbewoners ($p < .001$). Ze maakten zich bij de start van de quarantaine ook significant meer zorgen over hun voorraad medicijnen ($p = 0.01$), dat ze geïsoleerd zouden/zullen geraken ($p = .002$), en over hun financiële situatie ($p = .001$).

De landelijke bubbel is wat comfortabeler dan de stedelijke bubbel. We zien dat gezinnen die landelijk wonen, werk en privé beter lijken te kunnen combineren ($p < .001$), dat ze zich beter kunnen concentreren ($p < .001$), dat ze minder het gevoel hebben dat ze hun kinderen tekort doen door thuiswerk ($p = .003$). Ze zijn het significant minder eens met de stelling dat

ze minder uren presteren ($p < .001$). Ze zeggen meer duidelijke afspraken met hun kinderen te maken ($p = .005$), en ze missen minder werkactiviteiten ($p < .001$).

Zorgende gezinnen

We vroegen aan de gezinnen of ze zorgen voor een kind of volwassene met een specifieke zorgnood. We polsten naar zorg voor een zintuiglijke beperking, motorische beperking, spraak- en/of taalstoornis, chronische ziekte, leerstoornis, gedrags- en/of emotionele problemen, autisme spectrum stoornis (ASS), verstandelijke beperking, niet aangeboren hersenletsel (NAH), dementie en/of een 'moeilijke thuissituatie'.

Over alle noden heen zien we dat zorgende gezinnen ($n = 943$) zich meer zorgen maken dan andere: meer zorgen over hun financiële situatie en dat ze met het gezinsinkomen rondkomen ($p < .001$), specifieke zorggebonden kosten ($p < .001$), werksituatie ($p = .001$), partnerrelatie ($p < .001$), het besmettingsgevaar ($p < .001$), schoolachterstand van de kinderen ($p < .001$), voedsel- en medicijnvoorraad ($p < .001$), onjuiste informatie ($p < .001$) en isolatie van het gezin ($p = .002$). Ze maken zich significant *minder* zorgen over verminderd contact met vrienden en familie ($p < .05$) en vakantieplannen ($p < .001$). De gemiddelde sfeer in de zorgende gezinnen is significant lager dan bij de niet (extra) zorgende gezinnen (7,53/10 versus 7,14/10, $p < .001$).

Bij de copingstrategieën van de zorgende gezinnen zien we dat ze significant minder beroep zeggen te (kunnen) doen op sociale steun ($p < .001$) en dat ze de probleemsituatie zelf minder herkaderen ($p < .05$), maar ook dat ze meer dan andere gezinnen beroep doen op familiale steun ($p < .001$) en (hoewel veel minder) ook meer op spirituele steun ($p < .001$).

Het zou ons te ver leiden om voor elke zorgnood apart een deelanalyse te geven. We beperken ons tot de volgende vaststellingen: de voorgaande resultaten gelden bij alle zorgende gezinnen ongeveer in gelijke mate (motorisch, verstandelijke, zintuiglijk, dementie, NAH, ASS). De sfeer in gezinnen waar mensen met gedrags- en emotionele problemen leven, is significant *extra* minder goed ($p = .01$), bij GES, met nog meer zorgen over financiële situatie ($p < .001$) en zorggebonden kosten. Bij mensen met een chronische ziekte ook *extra* meer zorgen over isolatie van het gezin en zorggebonden kosten ($p < .001$).

Adviezen uit de gezinnen

Alle gezinnen die thuis proberen werken, vragen meer vertrouwen, minder controle en meer flexibiliteit. De respondenten die hun gezinsinkomen als (relatief) onvoldoende beschouwen, gaven op een open vraag naar aanbevelingen voor de overheid de volgende suggesties om de arbeidssituatie te verbeteren. Over alle arbeidssectoren heen zien we net als voor de hele steekproef ook bij deze lagere inkomensgroep consequent een vraag naar een betere thuiswerkregeling naar voor komen, een vaststelling waarover we ook elders zullen rapporteren.

Maar in deze groep geven velen aan dat thuiswerk gewoon niet mogelijk is. Dit geldt bijvoorbeeld voor mensen met een lager inkomen in de welzijns- en gezondheidszorg, arbeiders in de bouw en transportsector, verzorgend en poetspersoneel, noodopvang van kinderen. Sommigen vragen dan ook het recht op dwingend verlof om sociale redenen. Werkgevers lijken in deze tijden in sommige gevallen wantrouwiger en strikter geworden.

“Verlof om dwingende redenen toestaan (werkgever) want deze is simpelweg geweigerd geweest. Een vangnet voor alleenstaande, fulltime werkende ouders met kinderen die geen opvang hebben. Ik ben verplicht thuis te blijven, ik heb geen opvanggelegenheid voor de kinderen. En als mijn verlof op is, hoe moet ik verder? Wat voor de komende maanden, tot 2021?”

De vraag naar technische en financiële ondersteuning voor het thuiswerk is heel sterk aanwezig bij deze groep. Er wordt vaak verwacht dat mensen thuis werken met hun eigen ICT-materiaal, net op momenten dat de kinderen dit ook nodig hebben. Thuis werken brengt heel wat kosten met zich mee. Men vraagt consequent naar verhoogde toelagen voor het gebruik van internet en energie in het algemeen.

“Goede materialen voorzien, eventueel tussenkomst in internetverbinding en of mobiel abonnement “ ... “laptop voorzien met de nodige software” ... “Informatica en programma's/telefonie thuis aanpassen/voorzien. Er zijn gewoon te weinig laptops voor het personeel”

We noteerden ook specifieke aanbevelingen van respondenten uit de hele steekproef (n=5245) uit verschillende sectoren. We starten bij respondenten die werken in welzijn- en gezondheidszorg. Naast de algemene vragen naar een beter verlofstelsel en thuiswerkregeling, vragen deze werknemers meer erkenning, extra verlofdagen, toeslagen en extra checkups voor mensen die met risicogroepen werken.

“Extra check ups (gezondheidscontroles) voor mensen in risico omstandigheden of die in contact komen met risicogroepen (daklozen, senioren, mensen in precaire thuis-hygiënische omstandigheden, enz.”

We sluiten ons bij deze adviezen aan. We voegen er aan toe dat, als men prioriteiten moet maken, en men compenserende maatregelen wil treffen, men best begint bij mensen die het op vlak van inkomen, werkzekerheid, combinatie gezin-arbeid-zorg en woonsituatie het moeilijkst hebben. Ook dit kan nog extra ondersteund worden vanuit een gezinsperspectief. Op wat langere termijn zullen de economische gevolgen van de crisis, en de stress die daarmee gepaard gaat, een grote impact hebben op kwetsbare gezinnen en hun gezinsrelaties.

Aandacht voor ‘social distance’

Over de impact van corona is al veel geschreven en verteld. Afhankelijk van het standpunt van de waarnemer neemt het virus een andere gedaante aan. We keken naar de data vanuit een sociaal- en een gezinsperspectief en concluderen dat gekende factoren voor sociale

ongelijkheid ook nu weer verschillen veroorzaken in hoe mensen de coronacrisis en de quarantaine maatregelen beleven.

‘Social distancing’ wordt nog een tijdje het ordewoord. Maar de uitdrukking kan ook een andere betekenis krijgen, namelijk dat mensen niet letterlijk maar figuurlijk verder uit elkaar worden gedreven, en de samenleving nog dualer wordt. De terugslag van de besparingen, en daaruit voortkomende werk- en inkomensonzekerheid, een minder aangename thuiswerk- en woonomgeving, een minder goed gezinsfunctioneren, het is maar een greep uit de factoren die kunnen maken dat gezinnen op nog meer ongelijke wijze de coronatijd verder zullen beleven: in leuke, en (veel) minder leuke bubbels.

Ook de oproep van de progressieve denktank Minerva tot een dringend debat over de sociale heropbouw na de pandemie mag niet onbeantwoord blijven. We sluiten ons aan bij de vaststelling dat de samenleving een unieke kans heeft om te herontdekken dat solidariteit en een goede gezondheid essentieel zijn en onze sociale contacten en steun des te dierbaarder blijken wanneer we ze in real-life moeten missen. Sociale en intergenerationele contactverboden, isolerende veiligheidsmaatregelen onder vrienden, burens en collega’s, bedreigen onze kwaliteit van leven in de toekomst mogelijks meer dan de ziekte en haar economische impact.

Wat immers opvalt in resultaten van de kwetsbare groep is de grotere angst en bezorgdheid. De ouders zijn zelf bezorgder over besmettingsgevaar en ook de kinderen zijn meer angstig. We zien hierin een bevestiging van echo’s uit het werkveld. Preventieve gezinsondersteuning in Brussel heeft het bijvoorbeeld momenteel zeer moeilijk om hun gezinnen te bereiken, o.a. omdat er in kwetsbare gezinnen veel angst leeft om buiten te komen. Ook bij de hulplijn ‘Awel’ stelt men vast dat veel kinderen en jongeren van hun ouders in sommige gevallen zelfs niet buiten mogen komen om even te bewegen. Voor de hulpverlening én voor de exitstrategie toch ook belangrijke bevindingen. Hoe gaat men terug vertrouwen winnen van de kwetsbare gezinnen? Hoe pakt men de communicatie aan?

In het boek/de aanloop naar de Dag Van Het Gezin op 15 mei vragen we om een actief beleid rond gezinsgerelateerde problematieken te voeren. Met dit onderzoek trachten we de kwaliteit van bestaan van (kwetsbare) samenleefverbanden zoals het gezin in de kijker te plaatsen. Zeker in tijden van corona is het verstevigen van banden tussen mensen die afhankelijk zijn van elkaar én de planeet, cruciaal.